

M.K. Anlamassova¹
R.T. Japparova²
A.Zh. Mukazhanova^{3*}

^{1,2} Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan, Kazakistan
³ Abay Kazak Ulusal Pedagoji Üniversitesi, Almatı, Kazakistan
*Corresponding author: anlamassova@gmail.com

ABD dış politikasında yumuşak gücün ve yumuşak güç araçlarının önemi

Özet. ABD'nin uluslararası arenadaki hedeflerine ulaşmak amacıyla kullandığı araçlardan biri yumuşak güçtür. ABD, kendi yumuşak güç araçları ile diğer toplumların fikirlerini ve inançlarını, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel değerlerini şekillendirmeye ve kendi dış politika tutumları ve davranışlarını onların gözünde meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Yani yumuşak güç araçları ile kendi politikasını rahat yürütebilecek uluslararası politika ortamını oluşturmaya çalışmaktadır. Bu çerçevede çalışma, ABD'nin yumuşak güç politikası ve araçları incelenmektedir.

Anahtar kelimeler: Yumuşak Güç, ABD, Yumuşak Güç Araçları, Sivil Toplum Kuruluşları, Değerler

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-6887/2021-135-2-7-20>

Received: 12.05.21 / Approved: 23.06.21

Giriş

I. Dünya Savaşı'ndan sonra, Woodrow Wilson'un "açık diplomasisi" kavramını ortaya koyması ve Kamuoyunu Bilgilendirme Komitesi'ni kurulması ile ABD kendi kültürünü dünyaya tanıtmak için çaba harcamıştır. Sovyetler Birliği başta olmak üzere dünyanın diğer ülkelerindeki insanlara kendi politikası ve değerlerini tanıtmak ve onlara kendi ideolojisini benimsetmek amacıyla yürüttüğü dış politika siyasetine ve kamu diplomasisi faaliyetlerine milyarlarca para harcamıştır. Bu alanda da uyguladığı en büyük ve ilk yumuşak güç veya kamu diplomasisi programı "Marshall Planı" olmuştur. ABD bu program kapsamında 1962'den yılından 1972 yılına kadar 70 ülke ile anlaşma yapmıştır ve yüzlerce barış gönüllülerini göndermiştir [1]. Marshall'ın sunduğu önerisinde en önemli unsurlar şunlardır; düşüştü olan ekonomiye yardım, açlık ve fakirliğe karşı mücadeledir [2]. Bu program dışında ABD'nin diğer ülkeler ile ekonomik ilişkilerini geliştirmek ve kültürel işbirliği yapmak için çeşitli programlar ve projeler kabul edilmiştir, eğitim ve mübadele programları gerçekleştirilmiştir, siyasi değerleri tanıtmak için çeşitli kuruluşlar oluşturulmuştur. ABD, bu kabul edilen programlar ve oluşturulan kuruluşlar sayesinde ve sert gücün yanı sıra yumuşak gücü kullanması ile Soğuk Savaş kazanmıştır ve Sovyet Birliği'nin içeriden yıpranmasına yardımcı olmuştur [3].

Araştırmanın yöntemi

Çalışmanın metodolojik temeli tüm araçları kullanılabilirliği açısından inceleyen belirli bir sorunu çözmekteki ya da işlevselci araçsal yaklaşımı kullanılacaktır. Yumuşak güç araçsalcılığı içinde uluslararası ilişkiler alanındaki hedeflerine ulaşmak için bir araç (vasıta) olarak kabul edilmektedir. Belirtilen sorunların özgünlüğü ve karmaşıklığından dolayı çalışma sırasında sistematik ve kurumsal yöntemlere de başvurulacaktır. Sistem yaklaşımı, modern ABD'nin dış politikasında "yumuşak güç" araçlarının rolünü ve önemini ayrıntılı incelemeye imkan sağlamaktadır. Kurumsal yöntem ile de ABD'de oluşturulan "yumuşak güç" kuruluşları, sivil toplum kuruluşları v.b. kurumların çalışmaları incelenecektir. Aynı zamanda ABD'nin tarihi, dış politikası, sosyal, kültürel vb. hakkındaki kitaplar ve makaleler gibi kaynaklar da araştırılacaktır.

Tartışma ve çalışmanın bulguları

Dünyanın ikinci süper gücü olan Sovyet Birliği'nin çökmesi ile dünyada tek süper güce dönüşen ABD'nin kamu diplomasisi ve yumuşak güç alanındaki faaliyetleri yavaşlamıştır. 90'lı yıllarda Amerika'nın değişmekte olan gücü anlatılan Joseph S. Nye'nin "Bound to Lead" adlı kitabında yumuşak güç terimini ilk kez kullanmasıyla bu terim kavramsal bir nitelik kazanmıştır. Ancak yumuşak güç ile ilgili kapsamlı araştırmalar 11 Eylül terörist olaylarından sonra başlamıştır. Bu dönemde ABD'nin dış politikadaki mevcut olan gücünün azaldığına dair tartışmalar başlamıştır. Özellikle Birleşmiş Milletler kararı olmadan ABD'nin Afganistan ve Irak devletlerine girmesi ile oluşan olumsuz kamuoyu fikri ve tablodan sonra Amerika'nın dünyadaki hakimiyetini devam ettirebilmesi ve sürdürülebilmesi için neler yapması gerektiğine ve hangi yönde çalışmalar yapmasına ilişkin araştırmalar başlatılmıştır.

Amerika, kendisi yürüttüğü politikaların diğerlerinin kendi isteğiyle kabul etmesini sağlamak için siyasi değerler ve kurumlar (demokrasi, çokpartilik, seçimler, insan hakları, özgürlük), yardımseverlik (Marshall planı ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra Japonya'nın toparlanması), kültürel değerler (müzik, filmler, sanat, edebiyat vb.), tüketici tercihleri ve teknolojiler (moda, markalar, yeni teknolojiler vb.) gibi yumuşak güç kaynaklarını kullanmaktadır.

Amerika'nın siyasi, ekonomik ve sosyokültürel alanlardaki yumuşak güç unsurları için yerli ve yabancı binlerce kişilerin yadımı, devlet ve özel kuruluşları, çokuluslu örgütlerden oluşan bir ağ geliştirdi. Bu kuruluşlar ve örgütlerin gerçekleştirdiği projelerinin ve faaliyetlerini yurt dışında daha ilımlı karşılanması için demokrasi geliştirme adı verilen projeler yürütmeye başladı.

ABD'nin yumuşak güç potansiyelini oluşturan sivil toplum kuruluşları şunlardır:

Ulusal Demokrasi Vakfı (NED)

Bu vakıf 1983 yılı demokrasiyi geliştirmek ve tanıtmak için kuruldu. En büyük sivil toplum kuruluşu olan Vakıf, Ulusal Demokratik Enstitüsü, Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitüsü, Bağımsız Özel Teşebbüs Merkezi ve Dayanışma Merkezi olmak üzere dört kurumdan oluşmaktadır. NED bütçesinin yaklaşık %55'i bu dört kurum arasında hibe şeklinde eşit dağıtılır, geri kalan kısmı ise diğer demokrasi geliştirme kuruluşlarına yanı sıra dünya genelindeki yerli halkların küçük gruplarına aktarılır. Ulusal Demokratik Enstitüsü (NDI) ve Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitüsü (IRI) isimlerine rağmen yasal ya da mali nedenlerle herhangi bir siyasi partiye bağlı değildir. Başlangıçta enstitüler Demokratlar ve Cumhuriyetçiler tarafından yönetilmiştir. Ancak bu uygulamaya kamu fonlarının kötüye kullanılması endişesinden dolayı son verilmiştir. Kuruluşların tarafsızlığı Washington'un kaynak sağlaması için gerekli şarttır [4]. NDI ve IRI dünyanın her bölgesindeki demokrasi ile

demokratik kurumları desteklemeyi ve teşvik etmeyi, demokrasiyi geliştirmenin en iyi uygulamaları ile tecrübelerini paylaşmayı, yerel siyasi ve sivil örgütlerini kurmayı ve güçlendirmeyi, seçimleri desteklemeyi ve korumayı, devletin açıklık ilkesi ile yönetilmesini kontrol etmek ve denetlemek için vatandaşların katılımını arttırmayı amaçlamaktadır [5]. İş dünyası ve ticaret odaları ile işbirliği yapan Bağımsız Özel Teşebbüs Merkezi (CIPE) pazara dayalı reformları desteklemek, yolsuzlukla mücadele etmek, üniversitelerdeki işletme derslerini ve ekonomik konularda yoğunlaşan medya programlarını finanse etmek gibi faaliyetlere yönelmektedir. Dayanışma Merkezi ise daha çok sendikalar kurmaya ve desteklemeye, işçilere hukuki, sağlık vb. konularda eğitim vermeye odaklanmaktadır.

Seçim Sistemleri Uluslararası Vakfı (IFES)

Seçim Sistemleri Uluslararası Vakfı, seçimler, yargısı sistemi, sivil toplum, parlamento ve yerel yönetimlere teknik yardım sağlamaya odaklanmaktadır. “Özgürlük sadece demokratik siyasal sistemlerde mümkündür” ilkesi çerçevesinde faaliyet gösteren ve birkaç ülkede bürosu bulunan Freedom House, ülkelerin özgürlük karnesini oluşturmaktadır. Ayrıca insan haklarını geliştirmek ve basın özgürlüğünü desteklemek için hibeler sağlamaktadır. 1992 yılında eski Sovyetler Birliği ülkelerine yardım etmek üzere Avrasya Vakfı (EF) kuruldu. Vakıf, siyasi müdahale olarak görülmesin diye “exit poll” çalışmalarını yani seçim anketlerini yapmak dışında seçimleri denetlemiyor. Carter Merkezi (Carter Center) demokrasiyi geliştirmekle birlikte aynı zamanda çatışmaları çözmeye ve insan haklarını korumayı hedeflemektedir [6]. Açık Toplum Enstitüsü (OSI) ya da Soros Vakfı dünyanın her yerindeki insanların hayatlarını korumak ve geliştirmek üzerine büyük önem veren, (insan hakları, azınlık hakları, eğitim, sağlık, hukuk vb. alanlarda adaletlik ve eşitlik), insanlara hesap veren hükümeti mevcut olan, herkesin katılımına açık olan açık ve hoşgörülü toplumlar inşa etmeye amaçlamaktadır [7].

Kamu İşleri Bürosu (PA)

Kamu İşleri Bürosu (PA) ulusal ve uluslararası medyanın ABD’nin dış politikası ve ABD’nin ulusal güvenlik çıkarlarını zamanında ve makul olan şekilde haberdar etmesini ve kende değerlerinin anlaşılması ve yaygınlaştırılmasını desteklemektedir. Büro’nun kendi vatandaşlarını ve yabancı kamuoyunu bilgilendirme misyonu şunları içermektedir:

- Amerika’nın uluslararası alandaki çıkarlarını ilerletme amacıyla hem stratejik ve hem de taktiksel iletişimi planlamak.
- Tüm basın mensuplarına bilgilendirme düzenlemek.
- Yetkililerin tüm düzeydeki röportajlarını Amerikan vatandaşlarının her yerden ulaşmalarını teşvik etmek.
- ABD dış politikasıyla ilgili güncel bilgileri içeren web sayfalarını geliştirerek Dışişleri Bakanlığı’nın web sitesini yönetmek.
- Sosyal medya ve diğer modern teknolojileri kullanarak toplumun ilgisini çekmek ve toplumla iletişim kurmak.
- İnternet ve medya üzerinden yabancı kitlelerin ilgisini çekmek için diğer devlet kurumlarıyla iletişim kurmak.
- Tüm iletişim araçları üzerinden gelen soruları cevaplamak.
- ABD dış politikasını tartışmak ve tüm Amerikalılar için neden önemli olduğunu anlatmak için toplantılar düzenlemek ve üniversiteler, ticaret odaları ve topluluklarda konuşma programlarını düzenlemek.
- Dışişleri Bakanlığı büroları ve ofisleri, halk ve basın için ABD ve dış ülkelerde görsel-işitsel ürünler ve hizmetleri üretmek ve bunları koordine etmek.
- ABD diplomasisi ve dış ilişkiler konularında tarihi çalışmalar hazırlamak [8].

Çokuluslu Şirketler

Serbest ticaret anlaşmalarının imzalanması, Uluslararası Para Fonu ile Dünya Bankası'nın yürüttüğü olumlu politikaları, gerçekleşen özelleştirmeler ayrıca dünyada gümrük duvarlarının kaldırılması ABD'de bulunan birçok çokuluslu şirketin dünya çapında faaliyet sürdürmesine imkan sağlamaktadır. Gün gittikçe etkileri sürekli artan çokuluslu şirketler, en üst düzeyde olan mali gücü ve siyasi lobisi ile sadece rakip büyük şirketleri değil devletleri bile kendi koşullarını zorla kabul ettirmektedir. Ayrıca bu çokuluslu şirketler toplumsal yaşamın tüm alanlarını etkilemesi, ülke tanıtımını yapması ve tüketiciler tarafından da tercih edilmesi ile ülke imajı ve yumuşak gücü için çalışmaktadır. Dünyadaki çokuluslu şirketlerin çoğu ABD, Japonya, Çin ve Avrupa Birliği ülkelerinde bulunmaktadır. ABD'de bu alanda dünyaca ünlü General Motors, Exxon Mobil, General Electric, Apple, Google, Microsoft, AT&T, Shell, Ford Motor, McDonald's vb. şirketler vardır. The Financial Times'ın 2015 yılında yayınladığı FT Global 500 sıralamasına göre Apple, ExxonMobil, Berkshire Hathaway, Google, Microsoft, Wells Fargo ve Johnson@Johnson gibi şirketler ilk on sırada bulunmaktadır [9]. Forbes Dergisi'nin The World's Biggest Public Companies 2016 sıralamasına göre ilk 10'da Berkshire Hathaway, JPMorgan Chase, Wells Fargo, Apple ve ExxonMobil şirketleri yer almaktadır [10]. PricewaterhouseCoopers (PwC) şirketinin 2016 raporlarına göre ise ABD'de dünyanın en büyük 54 şirketi istikamet etmektedir. Ayrıca dünyada teknoloji alanında Apple Inc, finans alanında Berkshire Hathaway, sağlık hizmetleri alanında Johnson@Johnson, müşteri hizmetleri alanında amazon.com, petrol ve gas alanında ExxonMobil, telekomünikasyon alanında AT&T Inc ve endüstri (sanayi) alanında General Electric Co ile birinci olurken tüketim ürünleri alanında Nestle SA'dan sonra Procter & Gamble Co ikinci olmaktadır [11]. ABD'nin diğer yumuşak güç cazibesi McDonald's'dir. "Üzerinde güneşin batmadığı" ve "McDonald's restoranının bulunduğu iki ülke asla savaşmaz" sloganları ile McDonald's uluslararası ilişkiler ve siyasi ekonomi üzerinde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir, çalışma mekanizmaları ile uluslararası sistemde diplomasi ağı kurmaktadır ve farklı toplumların lezzet ve tercihlerini yönlendirilmektedir [12].

Medya

Bilgi ve iletişim çağında devletin pozitif imajını ve kamuoyunu oluşturmakta yumuşak güç araçlarından medya çok etkilidir ve önemlidir. Medya, kamuoyunun oluşumunu teşvik ederek bilgilerin ideolojik perspektiflere göre herhangi bir gerçeği örtmemesi için gerçeğe daha yakın olan şekilde verilmesini sağlar. Bu tezi ABD Silahlı Kuvvetlerinin Orgeneralı John Shalikashvili şu ifadesi ile doğrulamaktadır: "CNN bizim kazandığımızı dair haber vermediği sürece biz kazanmıyoruz" [13]. Medyanın hala en önemli silahlarından olan televizyon ve radyo yayınları önemliliğini kaybetmemiştir. Örneğin, ABD'de 1,700 günlük gazetenin % 98'i ve gelirin yalası % 40'ı yaklaşık 15 kuruma aittir. Cable News Network, American Broadcasting Company, Columbia Broadcasting System ve National Broadcasting Company kanalları hala izleyiciler tarafından beğenilerek tercih edilmektedir. Özellikle CNN haber ajansı farklı ülkelerde şubeler açarak ve dünyaya yayın yaparak Amerika'nın haber markası olmuştur. Ulusal Halk Radyosu (NPR), Amerika'nın Sesi (VOA) ve Radio Free Europe gibi radyolar dünyanın her yerine yayın yapmaya devam etmektedir [14]. Ancak son zamanda YouTube, Twitter ve Facebook gibi sosyal paylaşım araçlarının yarattığı ve yaygınlaştırdığı global dil sayesinde ABD'nin modern popüler kültürü dünyanın önemli bir kısmı için cazibe merkezi haline gelmiştir. Ayrıca ABD, bu global dil üzerinden rahatlıkla milyonlarla iletişime geçebilmekte ve onların her gün takip ettiği bir sanat ve moda merkezi haline gelmektedir [15]. Örneğin yaklaşık bir milyar kullanıcı olan Facebook 2011-2012 yıllarında gerçekleşen siyasi devrimlerde kullanılan en önemli yumuşak güç araçlarından biri olmuştur [16].

Film Sektörü

Film sektörü yumuşak gücün en önemli kültürel kaynaklarından birisidir. Hollywood adını taşıyan ABD'nin sinema sektörü yumuşak gücün bir ulusun diğer uluslar nezdindeki olumlu imajını pekiştirme amacını en etkili ve profesyonel şekilde yapmaktadır. Ayrıca ABD hükümeti, ülkenin uluslararası kamuoyunda itibarını artıracak her türlü filmlere destek vermektedir [17]. Amerikan filmleri ve TV dizileri dünyada milyonlarca kişiler tarafından beğenilmektedir ve Amerikan hayat tarzını idealleştirerek kendilerine benimsemektedir [18].

Think Tank / Düşünce Merkezleri

ABD'nin yumuşak güç araçlarından diğeri ise düşünce kuruluşlarıdır. İlk Think Tank kuruluşu Amerika'da kurulmuştur. Düşünce merkezlerinin oluşumunu etkileyen etmenlerden biri devletlerin yürüttüğü dış politikasına alternatifler ve yeni kaynaklar sunabilme ihtiyacıdır. Think Tank kuruluşları, devletlerin dış politikasında bölgesel ve küresel düzeyde karar alma süreçlerinde etkinliğini artırmasını, doğru kararlar almasını ve doğru politikalar izlemesini teşvik etmek amacıyla özel ve nitelikli çalışmalar yürütmektedir ve araştırmalar yapmaktadır. Siyasi, ekonomi, yönetim, savunma, kültürel, sosyal sorunlar vb. konularda yoğunlaşmaktadır ve kamuoyunu yönlendirmektedir [19].

Politikacılar, diplomatlar, akademisyenler ve gazetecilerden oluşan Think Tank Kuruluşları sadece ABD'de değil tüm dünyanın kamuoyunu yönlendirmektedir. Amerika'da faaliyet gösteren en iyi 10 düşünce kuruluşu hakkında ayrıntılı bilgi Tablo 1'de verilmektedir [20].

Tablo 1

ABD'nin En İyi Think Tank veya Düşünce Kuruluşları

Adı	Bütçesi (\$)	Çalışma Alanları
Brookings Institution	60.7 milyon	Amerikan dış politikası, Ortadoğu
Council on Foreign Relations	38.3 milyon	Amerikan dış politikası, ulusal güvenlik
Carnegie Endowment for International Peace	22 milyon	Nükleer silahsızlanma, Çin
Rand Corporation	251 milyon	Askeri strateji, ekonomi-politik
Heritage Foundation	48.4 milyon	Vergi politikası, savunma füzeleri
Woodrow Wilson International Center for Scholars	34.5 milyon	Bölgesel çalışmalar, demokrasi çalışmaları
Center for Strategic & International Studies	29 milyon	Savunma politikası, diplomasi
American Enterprise Institute	23.6 milyon	Ticaret, savunma
Cato Institute	19 milyon	Liberalleşme
Hoover Institution	34.1 milyon	Savunma politikası, muhafazakarlık

Kaynak: Sami Zariç, "Türkiye'de Think-Tank Kuruluşları ve Karşılaştıkları Sorunlar", Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı 31, Temmuz - Ağustos 2012, s. 4.

Eğitim

ABD'nin yumuşak gücünün başka bir boyutu eğitim sektörüdür. Uzun vadeli bir strateji olan eğitim sektörünün önem kazanmasını etkileyen iki unsur vardır. Birinci unsur, eğitim programlarının katılımcıları için ev sahipliği yapan ülkenin kendi toplumunun siyasi ve ekonomik modeli, kültürü ve değerlerini tanıtmaya imkan sağlamasıdır. Bu ülkede bulunduğu sürede katılımcıların edindiği

deneyim onların ülkelerine döndükten sonra herhangi bir karar verme sürecinde yardımcı olabilir. İkinci unsur ise hibe ve burs alıcılarını seçme faaliyetlerinin çeşitli alanlardaki en umut verici temsilcilerini belirlemek için bir fırsat sağlamasıdır. Eğitimi tamamladıktan sonra mezunlarla iletişimi devam ettirmek ise sponsor olan devlete yabancı elitleri etkilemeye ya da onların entelektüel kaynaklarını kendi menfaatleri için kullanmaya imkan vermektedir. Böylece, eğitim ev sahibi devletin belirli bir ülkede kendi vatandaşları üzerine odaklanan grup oluşturması için yumuşak bir yol olarak kabul edilmektedir [21].

Amerika, eğitim sektöründe önemli adımlar atarak dünyanın en seçkin beyin güçlerinin kendi ülkesinde eğitim almasını sağlamak için kurumlar ve programlar oluşturmuştur. Devlet tarafından Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Eğitim ve Kültürel İşleri Bürosu (ECA) kurulmuştur. Büro, ABD ve diğer halklar arasında karşılıklı anlaşmayı temin etmeyi, dostluk ve barışçıl ilişkileri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Büro, uluslararası eğitim ve kültürel mücadele ve liderlik gelişimi üzerine inşa edilmiş programlar yürütmektedir. 160'dan fazla ülkenin öğrenci, akademisyen, sanatçı, sporcu vb. alanlarda lider olanlarla ilişki kurmaktadır [22]. Fulbright Programı, Global UGRAD Programı, Hubert H. Humphrey Programı, Edmund S. Muskie Programı, Benjamin Franklin Transatlantic Fellows Summer Institute, Access ve Future Leaders Exchange gibi değişim ve burs programları da İngilizce dilini yaygınlaştırmak ve ABD hakkında bilgileri tanıtmak için paha biçilmez bir imkandır.

Tablo 2'ye bakıldığında ABD'ye gelen uluslararası öğrenci sayılarının gittikçe arttığı görülmektedir. 2015-2016 eğitim yılında en çok Çin'den 328,547, Hindistan'dan 165,918 ve Suudi Arabistan'dan 61,287 öğrenci çekebilmiştir [23]. Ayrıca Yabancı Öğrenci Danışmanları Ulusal Derneği'nin (NAFSA) son raporuna göre 1.043.839 uluslararası öğrencinin ABD ekonomisine katkısı 32.8 milyar ABD dolarına ulaşmıştır [24]. Uluslararası öğrenciler genelde işletme, mühendislik, matematik ve bilgisayar bilimleri, sosyal bilimler, beşeri bilimler, güzel sanatlar, tıp ve tarım gibi bölümleri seçmektedir.

Tablo 2

ABD'ye En Çok Öğrenci Gönderen Ülkeler

	1949-50 yy.		1979-80 yy.		2015-16 yy.		
1.	Kanada	4,400	İran	51,000	Çin	328,547	31.5
2.	Tayvan	3,600	Tayvan	18,000	Hindistan	165,918	15.9
3.	Hindistan	1,400	Nijerya	16,000	Suudi Arabistan	61,287	5.9
4.	İngiltere	800	Kanada	15,000	Güney Kore	61,007	5.8
5.	Meksika	800	Japonya	12,000	Kanada	26,973	2.6
6.	Küba	700	Hong Kong	10,000	Vietnam	21,403	2.1
7.	Filipinler	700	Venezuela	10,000	Tayvan	21,127	2.0
8.	Almanya	700	Suudi Arabistan	10,000	Brezilya	19,370	1.9
9.	Kolombiya	600	Hindistan	9,000	Japonya	19,060	1.8
10.	İran	600	Thayland	7,000	Meksika	16,733	1.6
	Toplam	26,400	Toplam	286,000	Toplam	1,043,839	100

Kaynak: Jie Zong, Jeanne Batalova, "International Students in the United States", (Çevrimiçi) <http://www.migrationpolicy.org/article/international-students-united-states>, 3.12.2020.

ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı

ABD'nin çıkarlarını "yumuşak" yöntemlerle tanıtan ve dünyada en etkili kuruluşlarından biri olan ABD'nin Uluslararası Kalkınma Ajansı'dır (USAID). 1961 yılında kurulan USAID, Amerika'da mevcut çeşitli dış politika programlarının çoğunu kendine birleştirmektedir. USAID, kendi faaliyetleri için yaklaşık federal bütçenin yüzde 1'ini harcamaktadır (2015 yılı USAID'ın yıllık bütçesi yaklaşık 20 milyar dolar oldu) [25]. ABD Dışişleri Bakanlığı ile yakın temasta bulunan ve aşırı küresel sorunları çözmeye çalışan USAID faaliyetlerinin temel hedefleri şunlardır [26]:

- Ekonomik gelişmeyi teşvik etmek.
- Demokrasiyi ve uygun yönetimi güçlendirmek.
- İnsan haklarını korumak.
- Dünya nüfusunun sağlığını iyileştirmek.
- Gıda güvenliğini ve ziraat alanını geliştirmek.
- Çevreyi korumak ve çevresel sorunları çözmeye çalışmak.
- Sürekli eğitimi desteklemek.
- Çatışmaları önlemeye yardım etmek ve çatışma sonrası yeniden toparlanmaya ve kalkınmaya destek vermek.

- Doğal ve endüstriyel afetler durumunda insani yardım sağlamak.

ABD tarafından yapılan yardımların iki ana stratejik yaklaşımı vardır. Birincisi, güvenlik yaklaşımı çerçevesinde diğer ülkelere hibeler ve krediler sağlamak. İkincisi ise kalkınma yaklaşımı çerçevesinde kuruluşlar aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini güçlendirmek için ikili veya çok taraflı yardımlar yapmak. ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı faaliyetlerinin öncelik alanları Tablo 3'de sunulmaktadır [27].

Tablo 3

ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı'nın Öncelik Alanları

Belge Adı	Tarih	Öncelik Alanları / Açıklama
Dış Yardım Yasası	1961	Yoksulluğu gidermek, ülkelerin ekonomik gelişmesini sağlamak, uluslararası entegrasyon, medeni ve ekonomik hakları geliştirmek.
Washington Uzlaşısı	1989	Mali disiplini sağlamak, kamu harcamalarını öncelikli yapmak, vergi reformu, faiz oranlarını serbestleştirmek, rekabetçi döviz oranları, ticareti serbestleştirmek, doğrudan yabancı yatırımları kolaylaştırmak, özelleştirme ve mülkiyet hakları.
Ulusal Güvenlik Stratejisi	2002	Terörizmle mücadele, serbest pazar, demokrasini güçlendirmek ve gelişmekte olan ülkelere kaynak sağlamak.
Ulusal Güvenlik Stratejisi	2010	Demokrasi ve insan haklarını teşvik etmek, küresel sağlık stratejisini desteklemek, gıda güvenliği ve insani yardımlar.
ABD Küresel Kalkınma Politika Belgesi	2010	Ekonomik büyüme, demokratik yönetim, kalkınma sorunlarının çözümü için yenilikçi teknolojilere yatırım, kapasite gelişimi, küresel ekonomik krizi gidermek ve karşılıklı sorumluluk.
USAID Politika Çerçeve Belgesi	2011-2015	Gıda güvenliği, küresel sağlık, iklim değişikliği etkilerini azaltmak, düşük emisyonlu büyüme, geniş tabanlı ekonomik büyüme, demokrasi, insani yardımlar, afet risklerini azaltmak, kriz ve çatışmaların önlenmesi.
USAID Tematik Strateji Belgeleri	2011-2018	Demokrasi, insan hakları, eğitim, şiddet içeren aşırılıklar, iklim değişikliği, cinsiyet eşitliği, gençlik, su, krizlere karşı dayanıklılık, izleme ve değerlendirme, sürdürülebilir hizmet sunmak.

Kaynak: Çağatay Gökgez, Kalkınma İşbirliğinin Yönetimi: Türkiye İçin Model Önerisi ve Uygulama Önerileri, Uzmanlık Tezi, TC Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Aralık 2015, s. 46.

Sadece ABD'de değil dünyada da önde gelen kuruluşlardan biri olan USAID, 100'den fazla ülkede faaliyet göstermektedir ve Afganistan ve Pakistan, Asya, Avrupa ve Avrasya, Latin Amerika ve Karayipler, Ortadoğu ve Afrika olmak üzere bölge özellikleri ve onun güncel sorunlarına göre bölgesel projeler yürütmektedir.

USAID, Afganistan ve Pakistan ülkelerinde güvenlik ve yönetim konularında çalışmaktadır. Yani Afgan halkına yolsuzluk ve rüşvetle müdahale etmeye, her alanı geliştirmeye ve özellikle kadın

haklarını güçlendirilmeye destekleyerek istikrarlı yönetimin oluşmasına yardım etmektedir. Afganistan'da gerçekleşmekte olan projeler içerisinde 84000 kız öğrenciye eğitim verilmektedir ve uzun mesafelerde bulunan okullara kızların tehlikesiz ulaşmasını sağlamak için gereken ihtiyaçları karşılanmaktadır. Pakistan'da ise ülkenin sınırlarında güvenliği ve istikrarı sağlamak, ülkenin altyapısına yardım etmek ve yoksulluk ile karşı karşıya kalan milyonlarca insanlara iş imkanı fırsatlarını oluşturmak için çalışmalar yürütmektedir. USAID, Pakistan Hükümeti ile birlikte 2007 yılından bu yana Federal Yönetilen Kabile Alanları (FATA / Aşiretler Bölgesi) ve komşu Khyber Pakhtunkhwa ve Balochistan illerinde 1149 kilometre yol, 27 köprü ve iki tünel inşa ettiler veya onardılar [28].

Asya bölgesinde USAID aktif olarak çalışmaktadır. Küresel Ortaklığın Güçlendirilmesi, Beslenme Alanında Neticeler ve Yeniliklerin Paylaşımı (SPRING) yetersiz beslenmeyi azaltmayı, büyüme geriliğini önlemeyi ve doğurma çağındaki kadınlar ile çocuklar arasında anemiye azaltmayı amaçlayan beş yıllık bir projedir. SPRING projesi Kırgızistan Cumhuriyeti'ne beslenme alanındaki uluslararası tecrübeleri uygulamada destek vermektedir. Proje nüfusun beslenme davranışının değişmesine, beslenme kalitesi ve çeşitliliğinin artmasına, beslenmenin bilimsel dayalı uygulamalarının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bunun için öncelikle beslenme alanında yüksek kalitede hizmetler ve danışmanlık sunabilmeleri için 1.200'den fazla doktorlar ve hemşireler dahil sağlık çalışanlarına ulusal ve bölgesel düzeyde eğitim vermektedir. Ayrıca proje içerisinde 2000 aktivist çalışmaktadır [29]. Ayrıca Barack Obama'nın Cumhurbaşkanlık döneminin başında Asya-Pasifik Bölgesi'ni Yeniden Dengeleme politikasını başlatmıştır. Bu politika bölgenin gelecekte büyük bir önem taşıyacağı fikrine dayanmaktadır. Bu ilişkiler yalnızca ülkeler arası değil Asya-Pasifik bölgesinin halkıyla güçlendirmek için uzun vadeli bir strateji oluşturuldu ve bu proje USAID aracılığıyla uygulanmaktadır [30].

USAID, Avrupa ve Avrasya bölgesinde başarılı olmaktadır. Bu bölgede bulunan ülkelerin Avrupa Birliği'ne ve transatlantik kurumlara girmeye hazırlandığı için ülkelerin küresel pazarlara ve ortaklıklara entegre olmasına yardımcı edip desteklemektedir. Bu desteğin neticesinde bölgeye üye olan 24 ülkenin 11'i üyelikten çıkmıştır, 22'si Dünya Ticaret Örgütü'ne, 11'i Avrupa Birliği'ne, 12'si NATO'ya katılmıştır. Şimdi üyelikten çıkan 11 ülkenin bazıları ABD'nin en güçlü müttefikleri haline gelmiştir, bazıları ise bölgeye ekonomik yardımlarını sağlamaktadır [31].

USAID, Latin Amerika ve Karayipler ve Ortadoğu bölgelerinde genel hedeflerinin dışında ülkelerde güvenlik ve istikrar sağlamaya çabalamaktadır. Suriye, Irak ve Yemen'deki krizlerden sonra oluşan yerinden edilmiş insanların ve mültecilerin sorunlarını çözmeye çalışmaktadır. Suriye'de 3,9 milyondan fazlası mülteci olan (Suriyeli mültecilerin çoğun Ürdün ve Lübnan'da yaşamaktadır) 6,5 milyondan fazla, Irak'ta 2,8 milyon ve Yemen'de ise yarım milyondan fazla yerinden edilmiş insanın her türlü ihtiyaçlarını karşılamak için onlara insani yardım edilmektedir [32]. Ayrıca USAID, Amerikan tarzı programların yaygınlaşması için Ortadoğu'da ülkelerindeki okullar ve üniversitelere destek vermektedir. Başarılı örneklerden biri Beyrut Amerikan Üniversitesi'dir. 1866'da Amerikan misyoneri Daniel Bliss tarafından Suriye Protestan Koleji olarak kurulmuştur. 1920'de ise Beyrut Amerikan Üniversitesi olarak değiştirilmiştir. ABD'nin Ortadoğu'da yumuşak güç kaynaklarından biri olan Beyrut Amerikan Üniversitesi'nin Başkanı Fadlo R. Khuri üniversitenin Amerikan yumuşak gücündeki yerini şöyle belirtmektedir:

"Bu üniversite 150 yıldır Amerikan yumuşak gücünün benzersiz bir örneğinin simgesi olmaya devam etmektedir. Üniversite ilk kuruluşunda bir öğrenci ile eğitim sektörüne adım atmıştır. Bir öğrenci bir gelecek lideridir. Yurtdışındaki Amerikan eğitim programına ev sahipliği yapmaktan gurur duyuyoruz. Eğitim programı kuşaklar boyunca etkisini gösterecek dönüştürücü bir programdır. Biz ABD Hükümeti ile çok iyi bir ortağız ve genç insanların hayatlarında fark yaratmak isteyen her güç ile müttefik oluruz. Bu üniversite programı, genç insanlara mezhep kimliği dışında kendi haklarını açık bir şekilde savunmalarına fırsat tanıyan özgür ve adil bir demokrasi toplum modeli var olduğunu göstermektedir. Üniversitemizin sunduğu eğitim programları ve bursları farklı dinler, farklı ırklar ve farklı etnik kökenler temsilcilerinin bir araya getirilmesini sağlayarak birbirlerini tanıması ve yeni bir şeyleri öğrenebilmesi için çaba sarf etmektedir" [33].

2000 yılından itibaren Çin'in Afrika ülkelerinin kendine olan borçlarını iptal etmeye, Afrika'ya gönüllüler göndermeye ve Afrika öğrencilerine burs vermeye başlamasının yanı sıra Çin'in Afrika'daki önemli bir bağışçı ve yatırımcı ülke haline gelmesi (Congressional Research Service raporuna göre Çin'in Afrika, Latin Amerika ve Güneydoğu Asya'ya 2002'den itibaren yaptığı yardımı 1 milyar dolardan 2007'de yaklaşık 25 milyar dolara kadar yükseldi) [34] ile ABD'nin kıtadaki değişen eğilime göre ortaklık meselelerini yeniden gözden geçirmesini gerektirmiştir. Bu süreçler ABD'nin bugünleri sadece yararlanıcılar değil, kendi gelişimlerinin mimarları olan Afrikalıları yönlendirmeyi değil onların bağış gerektiren planlarını desteklemesini tercih etmeyi etkilemiştir. Bu ortak çabalar sonucu hem Afrika hem Amerika için de yarar sağlamaktadır [35].

Sonuç

ABD'nin yumuşak gücünün ne kadar güçlü ve etkili olduğunu Josef Joffe'nin ifadesinden görebiliriz. Ona göre Amerika'nın askeri gücüne veya ekonomik gücüne göre yumuşak gücü önemlidir. Amerika'nın sahip olduğu kültürü, düşük ya da yüksek seviyede olsa bile Roma İmparatorluğu günlerinde gözlenen bir yoğunluk ancak yeni bir belirgin özelliği ile her yerde nüfuz eder. Roma ya da Sovyetler Birliği'nin kültür alanındaki etkisi kendi askeri sınırlarda durdurulmuştur, ABD'nin yumuşak gücü ise güneşin hiç batmadığı imparatorluğu yönetmektedir [36].

Kaynakça

1. Sait Yılmaz. "Yumuşak Güç ve Evrimi" // Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi. - 2011. - Sayı 12. - Cilt 3. - S. 32.
2. Çağrı Erhan. "Ortaya Çıkışı ve Uygulanışıyla Marshall Planı" // Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. - 1996. - Sayı 1. - Cilt 51. - S. 278-27.
3. Sait Yılmaz. "Yumuşak Güç ve Evrimi" // Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi. - 2011. - Sayı 12. - Cilt 3. - S. 32-33.
4. Alexandra Silverio "Soft Power: Democracy-Promotion and U.S. NGOs", [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/soft-power-democracy-promotion-and-us-ngos>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
5. "About NDI", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: https://www.ndi.org/about_ndi, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
6. Alexandra Silver, "Soft Power: Democracy-Promotion and U.S. NGOs", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/soft-power-democracy-promotion-and-us-ngos>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
7. "Mission & Values. The Open Society Foundations", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.opensocietyfoundations.org/about/mission-values>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
8. "The Bureau of Public Affairs", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.state.gov/r/pa/>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
9. "Крупнейшие Компании Мира – 2015", [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <http://global-finances.ru/krupneyshie-kompanii-mira-2015/>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
10. "The World's Biggest Public Companies 2016", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.forbes.com/sites/forbespr/2016/05/25/forbes-14th-annual-global-2000-the-worlds-biggest-public-companies-2/?sh=327941e03c44>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
11. "Global Top 100 Companies by market capitalisation 2016", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/assets/global-top-100-companies-2016.pdf>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
12. Necati Anaz, "ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika" // Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Rapor, Nisan. - 2013. - S. 13.

13. Тилов Т.К. Внешняя Политика ХХИ Века: СМИ как Инструмент мягкой силы //Актуальные Проблемы Гуманитарных и Естественных Наук. – 2014. - № 9. - С. 399-401.
14. Sait Yılmaz. “ABD Hegemonya Kurgusu” // Yüzyıl Dergisi. – 2008. - Sayı 4. - S. 201.
15. Necati Anaz. “ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika” // Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Rapor. - 2013. - S. 14-15.
16. Елена Пономарева, “Железная Хватка “Мягкой Силы”, [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://mgimo.ru/about/news/experts/238257/>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
17. Necati Anaz. “ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika” // Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi, Rapor. – 2013. - S. 17.
18. Sait Yılmaz, “ABD Hegemonya Kurgusu” // Yüzyıl Dergisi. – 2008. - Sayı 4. S. 201.
19. Ahmet Çelik. “Düşünce Kuruluşları ve Etkileri, KTO // Stratejik Araştırmalar Merkezi”, Araştırma Raporu, Konya Ticaret Odası, Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü. - Konya, 2016. - S. 2.
20. Sami Zariç. “Türkiye’de Think-Tank Kuruluşları ve Karşılaştıkları Sorunlar”, Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı 31, Temmuz - Ağustos 2012, s. 4, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/9383/makaleler/31/arastirmax-turkiyede-think-tank-kuruluslari-karsilastiklari-sorunlar.pdf>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
21. Елена Пономарева, “Мягкая Сила”: Как Это Делают США”, [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <http://www.km.ru/world/2016/05/14/smi-i-zhurnalistika/776602-myagkaya-sila-kak-eto-delayut-soedinennye-shtaty>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
22. “About The Bureau of Educational and Cultural Affairs”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://eca.state.gov/about-bureau>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
23. Jie Zong, Jeanne Batalova, “International Students in the United States”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <http://www.migrationpolicy.org/article/international-students-united-states>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
24. “NAFSA International Student Economic Value Tool”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL:http://www.nafsa.org/Policy_and_Advocacy/Policy_Resources/Policy_Trends_and_Data/NAFSA_International_Student_Economic_Value_Tool/, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
25. Curt Tarnoff, U.S. “Agency for International Development (USAID): Background, Operations, and Issues, Congressional Research Service”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R44117.pdf>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
26. “Who We Are”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/who-we-are>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
27. Çağatay Gökğöz, Kalkınma İşbirliğinin Yönetimi: Türkiye İçin Model Önerisi ve Uygulama Önerileri, Uzmanlık Tezi, TC Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Aralık. – 2015. - S. 45-46.
28. “Afghanistan and Pakistan”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://2012-2017.usaid.gov/where-we-work/afghanistan-and-pakistan>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
29. “Strengthening Partnerships, Results, and Innovations in Nutrition Globally (SPRING) Project”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/kyrgyz-republic/fact-sheets/strengthening-partnerships-results-and-innovations-nutrition-globally-0>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
30. “USAID and the Asia-Pacific Rebalance”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/where-we-work/asia>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
31. “Europe and Eurasia”, (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/where-we-work/europe-and-eurasia>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

32. "Latin America and the Caribbean",) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/where-we-work/latin-american-and-caribbean>, Middle East, (Çevrimiçi) <https://www.usaid.gov/where-we-work/middle-east>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

33. Fadlo R. Khuri, "USAID Event, American University of Beirut", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <http://www.aub.edu.lb/president/Documents/USAID-Event-oct-2016.pdf>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

34. Sherine Jayawickrama, "Foreign Aid as "Soft Power" (in India, Brazil and China)", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <http://hausercenter.org/iha/2010/10/20/foreign-aid-as-soft-power-in-india-brazil-and-china/>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

35. "Africa", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/where-we-work/africa>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

36. Joseph Nye, "Soft Power and Higher Education", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://library.educause.edu/-/media/files/library/2005/1/ffp0502s-pdf.pdf>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).

М.К. Анламасова¹, Р.Т. Джаппарова², А.Ж. Мукажанова³

^{1,2}Қ.А. Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, Түркістан, Қазақстан

³Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

АҚШ-тың сыртқы саясатын жүзеге асырудағы жұмсақ күштің және оның құралдарының маңызы

Аңдатпа. Жұмсақ күш – бұл АҚШ-тың халықаралық аренадағы мақсаттарына жету үшін қолданатын құралдарының бірі. АҚШ өзінің жұмсақ күш құралдарымен басқа қоғамдардың идеялары мен сенімдерін, экономикалық, саяси, әлеуметтік және мәдени құндылықтарын қалыптастыруға және өзінің сыртқы саяси көзқарастары мен позицияларын олардың көз алдында заңдастыруға тырысады. Басқаша айтқанда, АҚШ өзінің жұмсақ күш құралдарымен өз саясатын жүргізе алатын халықаралық саясат ортасын құруға тырысады. Осы зерттеу жұмысы аясында АҚШ-тың жұмсақ күш саясаты мен құралдары қарастырылады.

Түйін сөздер: жұмсақ күш, АҚШ, жұмсақ күш құралдары, ҮЕҰ, құндылықтар.

M.K. Anlamassova¹, R.T. Japparova², A.Zh. Mukazhanova³

^{1,2}*Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University, Turkestan, Kazakhstan*

³*Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan*

The importance of soft power and soft power tools in us foreign policy

Abstract. Soft power is one of the tools used by the USA to achieve its goals in the international arena. With its soft power tools, the USA tries to shape the ideas and beliefs, economic, political, social and cultural values of other societies and to legitimize its foreign policy attitudes and behaviors in their eyes. In other words, it tries to create an international policy environment that can carry out its policies comfortably with soft power tools. In this framework, the study examines the soft power policy and tools of the USA.

Keywords: soft power, the USA, soft power tools, NGOs, values.

References

1. Sait Yılmaz. "Yumuşak Güç ve Evrimi" ["Soft Power and Its Evolution"], Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi [Journal of Turan Center for Strategic Studies]. 2011. No. 12. Vol. 3. P. 32, [in Turkish].
2. Çağrı Erhan. "Ortaya Çıkışı ve Uygulanışıyla Marshall Planı" ["The Marshall Plan with its Emergence and Implementation"] Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi [Journal of Ankara University Faculty of Political Sciences]. 1996. No. 1. Vol.51. P. 278-27, [in Turkish].
3. Sait Yılmaz. "Yumuşak Güç ve Evrimi" ["Soft Power and Its Evolution"], Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi [Journal of Turan Center for Strategic Studies].2011. No.12. Vol. 3. P. 32-33, [in Turkish].
4. Alexandra Silver. "Soft Power: Democracy-Promotion and U.S. NGOs", Available at: <https://www.cfr.org/backgrounder/soft-power-democracy-promotion-and-us-ngos>, (accessed 01.12.2020).
5. "About NDI", Available at: https://www.ndi.org/about_ndi, (accessed 01.12.2020).
6. Alexandra Silver, "Soft Power: Democracy-Promotion and U.S. NGOs", Available at: <https://www.cfr.org/backgrounder/soft-power-democracy-promotion-and-us-ngos>, (accessed 01.12.2020).
7. "Mission & Values. The Open Society Foundations", Available at: <https://www.opensocietyfoundations.org/about/mission-values>, (accessed 01.12.2020).
8. "The Bureau of Public Affairs", Available at: <https://www.state.gov/r/pa/>, (accessed 01.12.2020).
9. "Krupneishie Kompanii Mira – 2015" [World's Largest Companies - 2015], Available at: <http://global-finances.ru/krupneyshie-kompanii-mira-2015/>, [in Russian]. (accessed 01.12.2020).
10. "The World's Biggest Public Companies 2016", Available at: <https://www.forbes.com/sites/forbespr/2016/05/25/forbes-14th-annual-global-2000-the-worlds-biggest-public-companies-2/?sh=327941e03c44>, (accessed 01.12.2020).
11. "Global Top 100 Companies by market capitalisation 2016", Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/assets/global-top-100-companies-2016.pdf>, accessed 01.12.2020).
12. Necati Anaz. "ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika" ["The Concept of Soft Power and Foreign Policy in the Case of the USA"], Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi [Ankara Center for Political and Economic Research], 2013. P. 13, [in Turkish].
13. Tilov T.K. Vneshnjaja Politika HHI Veka: SMI kak Instrument mjagkoj sily [Foreign Policy of the Twentieth Century: Mass Media as a Tool of Soft Power], Aktual'nye Problemy Gumanitarnyh i Estestvennyh Nauk [Actual Problems of the Humanities and Natural Sciences]. 2014. No. 9. P. 399-401, [in Russian].
14. Sait Yılmaz. "ABD Hegemonya Kurgusu" [US Hegemony Fiction], Yüzyıl Dergisi [Century Magazine]. 2008. No. 4. P. 201, [in Turkish].
15. Necati Anaz. "ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika" ["The Concept of Soft Power and Foreign Policy in the Case of the USA"], Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi ["The Concept of Soft Power and Foreign Policy in the Case of the USA"]. 2013. P. 14-15, [in Turkish].
16. Elena Ponomareva, "Zheleznaya Hvatka "Myagkoi Sily" [Iron Grip of Soft Power], Available at: <https://mgimo.ru/about/news/experts/238257/>, [in Russian], (accessed 01.12.2020).

17. Necati Anaz. "ABD Örneğinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika" ["The Concept of Soft Power and Foreign Policy in the Case of the USA"] Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi [Ankara Center for Political and Economic Research]. 2013. P. 17, [in Turkish].
18. Sait Yılmaz, "ABD Hegemonya Kurgusu" ["US Hegemony Fiction"] *Yüzyıl Dergisi* [Century Magazine]. 2008. No. 4. P. 201, [in Turkish].
19. Ahmet Çelik. "Düşünce Kuruluşları ve Etkileri, KTO ["Think Tanks and Their Influences, KTO] Stratejik Araştırmalar Merkezi", Araştırma Raporu, Konya Ticaret Odası, Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü [Strategic Research Center", Research Report, Konya Chamber of Commerce, Economic Research and Project Directorate]. Konya, 2016. P. 2, [in Turkish].
20. Sami Zariç. "Türkiye'de Think-Tank Kuruluşları ve Karşılaştıkları Sorunlar", Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı 31, Temmuz - Ağustos 2012, s. 4, [Sami Zariç. "Think-Tank Organizations in Turkey and the Problems They Encounter", Academic Perspective International Refereed E-Journal of Social Sciences] Available at: <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/9383/makaleler/31/arastirmax-turkiyede-think-tank-kuruluslari-karsilastiklari-sorunlar.pdf>, [in Turkish], (accessed 01.12.2020).
21. Elena Ponomareva, "Myagkaya Sila": Kak Eto Delayut SSHA" ["Soft Power: How the U.S. Does It"], Available at: <http://www.km.ru/world/2016/05/14/smi-i-zhurnalistika/776602-myagkaya-sila-kak-eto-delayut-soedinennye-shtaty>, [in Russian], (accessed 01.12.2020).
22. "About The Bureau of Educational and Cultural Affairs", Available at: <https://eca.state.gov/about-bureau>, (accessed 01.12.2020).
23. Jie Zong, Jeanne Batalova, "International Students in the United States", Available at: <http://www.migrationpolicy.org/article/international-students-united-states>, (accessed 01.12.2020).
24. "NAFSA International Student Economic Value Tool", Available at: http://www.nafsa.org/Policy_and_Advocacy/Policy_Resources/Policy_Trends_and_Data/NAFSA_International_Student_Economic_Value_Tool/, (accessed 01.12.2020).
25. Curt Tarnoff, U.S. "Agency for International Development (USAID): Background, Operations, and Issues, Congressional Research Service", Available at: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R44117.pdf>, (accessed 01.12.2020).
26. "Who We Are", Available at: <https://www.usaid.gov/who-we-are>, (accessed 01.12.2020).
27. Çağatay Gökgez. Kalkınma İşbirliğinin Yönetimi: Türkiye İçin Model Önerisi ve Uygulama Önerileri, Uzmanlık Tezi, TC Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Aralık [Management of Development Cooperation: Model Proposal and Implementation Suggestions for Turkey, Specialization Thesis, TR Ministry of Development, General Directorate of Social Sectors and Coordination, December]. 2015. P. 45-46, [in Turkish].
28. "Afghanistan and Pakistan", Available at: <https://2012-2017.usaid.gov/where-we-work/afghanistan-and-pakistan>, (accessed 01.12.2020).
29. "Strengthening Partnerships, Results, and Innovations in Nutrition Globally (SPRING) Project", (Çevrimiçi) [Elektron. kaynak]. - 2020. - URL: <https://www.usaid.gov/kyrgyz-republic/fact-sheets/strengthening-partnerships-results-and-innovations-nutrition-globally-0>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
30. "USAID and the Asia-Pacific Rebalance", Available at: <https://www.usaid.gov/where-we-work/asia>, (accessed 01.12.2020).
31. "Europe and Eurasia", Available at: <https://www.usaid.gov/where-we-work/europe-and-eurasia>, (ziyaret tarihi 01.12.2020).
32. "Latin America and the Caribbean", Available at: <https://www.usaid.gov/where-we-work/latin-american-and-caribbean>, Middle East, <https://www.usaid.gov/where-we-work/middle-east>, (accessed 01.12.2020).
33. Fadlo R. Khuri, "USAID Event, American University of Beirut", Available at: <http://www.aub.edu.lb/president/Documents/USAID-Event-oct-2016.pdf>, (accessed 01.12.2020).

34. Sherine Jayawickrama, "Foreign Aid as "Soft Power" (in India, Brazil and China)", Available at: <http://hausercenter.org/iha/2010/10/20/foreign-aid-as-soft-power-in-india-brazil-and-china/>, (accessed 01.12.2020).
35. "Africa", Available at: <https://www.usaid.gov/where-we-work/africa>, (accessed 01.12.2020).
36. Joseph Nye, "Soft Power and Higher Education", Available at: <https://library.educause.edu/media/files/library/2005/1/ffp0502s-pdf.pdf>, (accessed 01.12.2020).

Yazarlar hakkında bilgi:

Anlamassova Makpal Kassymkhanovna - Dr. Öğretim üyesi, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan, Kazakistan.

Japparova Raushan Turganaliyevna - Doç. Dr., Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan, Kazakistan.

Mukazhanova Almira Zhapparovna - Prof. Dr., Abay Kazak Ulusal Pedagoji Üniversitesi, Almatı, Kazakistan.

Анламасова Макпал Касымхановна – Ph.D., доцент м.а., Қ.А. Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, Түркістан, Қазақстан.

Джаппарова Раушан Турганалиевна - ә.ғ.к., доцент, Қ.А. Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, Түркістан, Қазақстан.

Мукажанова Альмира Жапаровна - с.ғ.д., профессор, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан.